Het winterweer vreet aan onze aardgasvoorraden, maar Nederland is zorgeloos. Qatar en de VS helpen ons wel. Toch…?

Posted on 13 januari 2026 by Menno Tamminga

Gaat u allen rustig slapen. Er is genoeg aardgas om onze huizen te verwarmen en om onze industrie ongestoord te laten produceren. En als er in een heel strenge winter een tekort aan aardgas dreigt, dan lossen we dat wel op. Met behulp van de wereldmarkt.

Dat is in een paar zinnen de Nederlandse gaspolitiek. ‘Op basis van de huidige inzichten zijn er op dit moment geen zorgen ten aanzien van de leveringszekerheid’, schreef demissionair minister Sophie Hermans (Klimaat en Groene Groei; VVD) twee maanden geleden aan de Tweede Kamer. Maar, zo vervolgde ze verderop: ‘Tegelijkertijd vraagt de internationale context om alertheid.’

Achterstand

Nederland begon het 'stookseizoen' 2025/2026 met een achterstand. De gasopslagen waren voor 73 procent gevuld. Nederland haalde zijn eigen norm van 80 procent vulgraad per 1 november niet. Ook de Europese norm (74 procent) niet.

De gasopslagvelden worden hoofdzakelijk gevuld door commerciële leveranciers. Zij wachtten af. Er valt weinig te verdienen aan de stabiele, zelfs dalende gasprijs. Dat is, laten we dat niet vergeten, het goede nieuws bij de lage vulgraad.

Toch voelde minister Hermans zich aan het eind van de herfst kennelijk niet senang met de lage vulgraad. Uit haar Kamerbrief kun je opmaken dat staatsbedrijf EBN (Energie Beheer Nederland) tegen de deadline nog moest bijspringen om in elk geval in de buurt van de doelstelling te komen.

Sindsdien gaat het hard met de Nederlandse gasconsumptie. En dan heeft Nederland nog een pijnlijk 'voordeel'. De productie van de chemische industrie ligt een procent of twintig lager dan vroeger. Minder vraag naar gas, maar óók minder industriële kracht, productiviteit en hoogwaardige werkgelegenheid. Met 'dank' aan de klimaatheffingen die de industrie straffen in plaats van steunen.

Hoe staan we er nu voor? Afgelopen zondag waren de gasopslagvelden nog voor bijna 42 procent gevuld. In de afgelopen vijf jaar waren de voorraden alleen in 2021 op dezelfde datum nog slechter gevuld.

Weet u nog? Dat waren de zorgeloze jaren vóór Poetins inval in Oekraïne en de daaropvolgende onstuimige wedloop van gasprijzen en inflatie. Energiepolitiek gaat om meer dan huizen verwarmen en industriële productie. Als het mis gaat, ontwrichten plotselinge en hardnekkige inflatie elke samenleving.

Afhankelijkheid alom

Het lijkt erop dat de zorgeloosheid van 2021 en eerder weer bezit heeft genomen van Nederlandse politici. Sinds het volstorten van de Groningse aardgasputten met beton zijn we voor onze aanvoer afhankelijk van de zogeheten 'kleine gasvelden' in Nederland en op de Noordzee, maar vooral van de aanvoer van elders. Noorwegen is een belangrijke leverancier. Voor vloeibaar aardgas, beter bekend onder de afkorting lng (*liquid natural gas*), leunt Nederland op Qatar en de Verenigde Staten.

Het is verbazingwekkend hoe Nederland de ene afhankelijkheid heeft ingeruild voor de andere. Eerst dachten Nederland en staatsbedrijf Gasunie garen te spinnen met Russisch aardgas en de distributie daarvan in Noordwest-Europa via de zogeheten gasrotonde. Mislukt.

Nu zijn Qatar en de VS onze partners. Alsof Nederland al niet afhankelijk genoeg is van de VS. Kijk naar de techgiganten. Denk aan de defensiebescherming in de NAVO. Kijk naar de nieuwe Amerikaanse veiligheidsstrategie waarin Europa een tegenstander is.

De afhankelijkheden en lage voorraden staan helaas niet op zichzelf. De afgelopen dagen heerste een paniekerige stemming op het spoor en op Schiphol. KLM moest in allerijl zelf een antivries-bestelling ophalen toen de voorraad bijna op bleek.

Ook hier: kortetermijnpolitiek. Investeren in antivries en verwarmde spoorwissels kost geld. En vorst komt niet zo vaak voor. Logisch en rationeel, maar Schiphol, ProRail en NS zijn staatsbedrijven.

Draai het argument om. Denk niet eerst aan je eigen kosten, maar kijk naar de baten. Een concurrentievoordeel, een samenlevingsvoordeel, trots. Zeg: wij zijn er voor een vlekkeloze dienstverlening.

Chantage

Extra pijnlijk is dat de overheid burgers oproept weerbaar te zijn met een noodpakket, maar dat KLM, een staatsdeelneming, zelf kennelijk geen noodpakketten hebben.

Van de coronapandemie hadden we zullen leren dat afhankelijkheden (mondkapjes, vaccins) kwetsbaar maken. Je bent gevoeliger voor politieke chantage. Dat wil niet doordringen.

Kijk ook naar de paniek bij autofabrikanten toen hun voorraadje Nexperia-chips na enkele dagen op was. Nederland en China vochten een conflict uit over de macht bij Nexperia, dat een hoofdkantoor in Nijmegen heeft, een Chinese eigenaar en fabrieken in Europa en China. De Chinezen staakten de uitvoer van chips. Ook afhankelijkheid van China maakt kwetsbaar.

Ruimer mandaat

Voorraden, ook gasvoorraden, reduceren onze afhankelijkheid. Dat dringt langzaam wel door in onze energiepolitiek. Het eerder genoemde staatsbedrijf EBN heeft een ruimer mandaat gekregen om de gasopslagen te vullen. Eerst was dat 20 TWh aardgas. Dat is 20 terawattuur, voldoende om 1,1 miljoen huishoudens een jaar lang van energie te voorzien, leert de kenniswebsite Energy www.energy.nl, gelieerd aan onderzoeksinstituut TNO. Vorig jaar is de vultaak van EBN verhoogd naar 25 TWh. Vervolgens naar 28 TWh.

Maar dat is nog niet genoeg zekerheid. In het vulseizoen 2025/2026 is het doel 80 TWh. Met deze verhoging loopt Den Haag niet te koop. U zou zich eens zorgen kunnen maken over de slinkende vulgraad nú.

Wynia's Week** verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee, ook in het nieuwe jaar? **Doneren kan zo**. **Hartelijk dank!